

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

אפילה תרי והיא אמרה תלמה והשמה נוחה הא דקאמר הוא אומר מינה שהרי עכשיו הוחזקה בתלת זימני וש לה להפסקי כתובהה והיא אמרה מיניה ומסיק דנאמנת ואם טוענת דאין יכול להזקק פסקו רבותיו דנאמנת אפילו למשה אחרונה דדוקא כשטוענת שאין יורה כחן חיישינן שמה משקרת לפי שבעלה לא ידע בה דמשקרת כדאמר^א צסוף נדרים (דף טז.) אבל במילתא לידע בה דמשקרת נאמנת מדרב המנוגל^ב לפי שאין האשה מעיזה פניה בפני בעלה א^ב:

וְאִם קָאָמַר פְּרוּ וּרְבוּ. אע"ג דלאנס הראשון קאמר פרו ורבו והוא ברכה בעלמא ולא למנוהי^ג: **וְאִי סִבְקָא** דעתך דלא מייפקדא בתובה מאי עבדיהה. משמע דאי מייפקדא ינחא דיש לה כתובה ותימה דאי מפקדא א"כ מיעשה אפריה ורביה ולית לן למימר דאדרבה אידיה היא דלא זכתה כדמוכח לעיל ומירץ ר"י בן ג' מאלי דהכא צידוע שהא עקור אבל ק"ק אמאי פריך כמזה מאי עבדיהה ולא פריך נמי אמאי יוצא^ד: **כִּי הָא וּדְאִי בְּיַנְיָן** פרי"ח דכל הני דכופין מחמתה דוקא מנה ומאחסי אית לה אבל מוספת לית לה לדעתא למיפק לא אוסיף לה ודייק מהא דאמר צריס אע"פ (כמוזות מדנורין כי נשאת לחך והיא ליה נסיה והיא דפועת כמיהתה. אמאי לא פריך תלמודא כי אידיה שתיק און מי שתיקין ו"ל דודאי הא דקאמר גט בטל ובינה ממזרים לא היו אלא גטו בעלמא. וכן קשה אמאי לא קאמר יבטן החם השמא הוא דבריאח כדאמרינן הכא וכן ר' יהודה למה לי טעמא דאמרין שתיקוין יפה לן מדנורין מיוסף ל' דשמא השמא הוא דבריאח ומעיקרא הוות אלוית (כשניגשה) ויין לה כתובה ו"ל דכאלוית לא חזי למימר השמא הוא דבריאח דלא ספיח דלילוית תמרפא: (א) אבן הכה קשה דלא מיירי בעקר מדקאמר אידי קיס לה ביהרה כחן א"כ און לאו וידעין כלל שהוא עקר ו"ל דהכא קתי אהא דאמרין לעיל נשאת לשלמי ונלא היו לה נסיה והשתה עם שני אנשים עשר שנים עם כל אחד והיא אומרת מיניה ויין לו להוציא על גבא כתובה דג"פ שם לו לגישה בדין מ"מ לא הוחזקה לעקרה כי לא שהי שני אנשים עשר שנים עשר שנים חמת הפעם שער שנים חמת הפעם אינה מן המפסר כי בעינין הוא וכמוהו אין לה הפסק גמיה פעמיים דברישא דדוקא להשא חקירה והיא הוחזקה לעקרה ואין לה כתובה. אכן בהלכות גדולות איתא דהכא מיירי בתוך עשר שנים ונראה מחמת טענה והיהו דגדרים מיירי בלנה בזה מחמת טענה ופי' קיים לה עונה דוקא מנה ומאחסי אבל תוספת לא יתן דהא בנכנסה לחופה ולא נבעלה עמד צתיקו צריס אע"פ (כתובות דף נו. וס)

הוא אמר אפלט נגו עשר. כשאלו צאין לכופו להוציא הוא אומר הפילה בתוך עשר ועדיין אין זמן להוציא דתנן מונה משעה שהפילה: והיא אמרה לא אפלוס. אלא עקרה אני: הוחזקה לנפלוס. ויוצא ויתן כתובה שמה לא זכה ליבנות ממנה: אפילה פרי. ולא אוליא: היא מהימנא. וכופין אותו ולא שהיא מוצעת גירושין אלא שעלינו לכופו לקיים פריה ורביה: **מתנאי אכל לא האשה.** וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' לומר דבר הנשמע.** דכתיב (ויקרא יט) הוכח תוכיח להוכיח מי שמקבל הימנו: **איך לו.** יעקב לא זיה אלא הס שינו מפני דרכי שלום: איך אלך. וכתיב ויאמר ה' עגלת צקר תקח צידך וחמרת לזות וגו' הקצ"ה זיה לזנות: **ואדוני זקן.** שרה אמרה לשון צו וכשגלה הקצ"ה הדבר לזכרהו כתיב למה זה למקה שרה וגו' ואני זקנית ושינה הדבר מפני השלוס: **משמיה דרבי יוחנן פלגה.** כר' יוחנן בן ברוקה: **ואהדיניוהו לאפיהו.** דלא אמרה רבי יוחנן מעולם וחלקו לו כבוד ולא לכו להכחישו: רבי אבהו קריבו למלוות הוה כדאמר צסנהדרין (דף ק. פ.) דמשכן אמרתה דני קיסר רבא דעמיה מדצרנא דאומתיה: **עובדא הוה.** והיא מוצעתו לגרשה לפי שלא היו לה צנים: **דאפוי לקמיה דרבי אחי.** ומצעתו לגרשה: לא מפקדת. ואם רוצה אה לזאת אין לה כתובה: **מסיו דילג.** צוקתה מה תתא עליה: **חוטרא לידה.** ע"ש שמעון עליו לעת זקנתה ואם תמות יקצנה: איכו ילדה לי חרא כרפא. ומי יתן שלא שמתי ותלמי לי עוד כרם אחד שני צנים: אחי. מאומים: אחוותא

אפילה תרי והיא אמרה תלמה והשמה נוחה הא דקאמר הוא אומר מינה שהרי עכשיו הוחזקה בתלת זימני וש לה להפסקי כתובהה והיא אמרה מיניה ומסיק דנאמנת ואם טוענת דאין יכול להזקק פסקו רבותיו דנאמנת אפילו למשה אחרונה דדוקא כשטוענת שאין יורה כחן חיישינן שמה משקרת לפי שבעלה לא ידע בה דמשקרת כדאמר^א צסוף נדרים (דף טז.) אבל במילתא לידע בה דמשקרת נאמנת מדרב המנוגל^ב לפי שאין האשה מעיזה פניה בפני בעלה א^ב: **וְאִם קָאָמַר פְּרוּ וּרְבוּ.** אע"ג דלאנס הראשון קאמר פרו ורבו והוא ברכה בעלמא ולא למנוהי^ג: **וְאִי סִבְקָא** דעתך דלא מייפקדא בתובה מאי עבדיהה. משמע דאי מייפקדא ינחא דיש לה כתובה ותימה דאי מפקדא א"כ מיעשה אפריה ורביה ולית לן למימר דאדרבה אידיה היא דלא זכתה כדמוכח לעיל ומירץ ר"י בן ג' מאלי דהכא צידוע שהא עקור אבל ק"ק אמאי פריך כמזה מאי עבדיהה ולא פריך נמי אמאי יוצא^ד: **כִּי הָא וּדְאִי בְּיַנְיָן** פרי"ח דכל הני דכופין מחמתה דוקא מנה ומאחסי אית לה אבל מוספת לית לה לדעתא למיפק לא אוסיף לה ודייק מהא דאמר צריס אע"פ (כמוזות מדנורין כי נשאת לחך והיא ליה נסיה והיא דפועת כמיהתה. אמאי לא פריך תלמודא כי אידיה שתיק און מי שתיקין ו"ל דודאי הא דקאמר גט בטל ובינה ממזרים לא היו אלא גטו בעלמא. וכן קשה אמאי לא קאמר יבטן החם השמא הוא דבריאח כדאמרינן הכא וכן ר' יהודה למה לי טעמא דאמרין שתיקוין יפה לן מדנורין מיוסף ל' דשמא השמא הוא דבריאח ומעיקרא הוות אלוית (כשניגשה) ויין לה כתובה ו"ל דכאלוית לא חזי למימר השמא הוא דבריאח דלא ספיח דלילוית תמרפא: (א) אבן הכה קשה דלא מיירי בעקר מדקאמר אידי קיס לה ביהרה כחן א"כ און לאו וידעין כלל שהוא עקר ו"ל דהכא קתי אהא דאמרין לעיל נשאת לשלמי ונלא היו לה נסיה והשתה עם שני אנשים עשר שנים עם כל אחד והיא אומרת מיניה ויין לו להוציא על גבא כתובה דג"פ שם לו לגישה בדין מ"מ לא הוחזקה לעקרה כי לא שהי שני אנשים עשר שנים עשר שנים חמת הפעם שער שנים חמת הפעם אינה מן המפסר כי בעינין הוא וכמוהו אין לה הפסק גמיה פעמיים דברישא דדוקא להשא חקירה והיא הוחזקה לעקרה ואין לה כתובה. אכן בהלכות גדולות איתא דהכא מיירי בתוך עשר שנים ונראה מחמת טענה והיהו דגדרים מיירי בלנה בזה מחמת טענה ופי' קיים לה עונה דוקא מנה ומאחסי אבל תוספת לא יתן דהא בנכנסה לחופה ולא נבעלה עמד צתיקו צריס אע"פ (כתובות דף נו. וס)

כתיב 'ואני זקנתי: רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אתמר רבי יוחנן ור' יהושע בן לוי חד אמרי הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה וחד אמרי הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה מסתיים דרבי יוחנן הוא דאמר אין הלכה דיתבי ר' אבהו וקאמר משמיה דרבי יוחנן הלכה ואהדיניוהו רבי אחי ורבי אסי לאפיהו ואיכא דאמרי רבי אחי בר אבא אומר ואהדיניוהו רבי אחי ורבי אסי לאפיהו אומר רב פפא בשלמא למאן דאמר רבי אבהו אמרה משום כבוד בן קיסר לא אמרו ליה ולא מידי אלא למאן דאמר רבי אחי בר אבא אמרה ליבמו ליה לא אמר רבי יוחנן הכי מאי הוה עלה ת"ש דאמר ר' אחא בר חנינא אומר ר' אבהו ר' אסי עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן בכנישתא דקיסרי ואמר יוציא ויתן כתובה ואי ס"ד לא מפקדה כתובה מאי עבדיהה דלמא בבאה מחמת טענה כי היא דאתאי לקמיה דר' אחי אמרה ליה ה"ב לי כתובה אמר לה זיל לא מיפקדת אמרה ליה מסיבין דילה מאי תיהוי עלה דהך אתתא אמר כי הא ודאי כפינן והוא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמר לה לא מיפקדת אמרה ליה לא בעיא הך אתתא^א חוטרא לידה ומהה לקבורה אומר כי הא ודאי כפינן^ב יהודה וחזקיה תאומים היו אחד נגמרה צורתו לסוף תשעה ואחד נגמרה צורתו לתחלת שבעה יהודית דביתהו דר' אחי הוה לה צער לידה שנאי מנא ואתאי לקמיה דר' אחי אמרה אתתא מפקדא אפריה ורביה אומר לה לא אזלא אשתאי סמא דעקרתא לסוף^ב איגלאי מילתא אומר לה איכו ילדת לי חרא כרפא אחריתא דאמר מר יהודה וחזקיה אחי פזי ומייו אחוותא

הוא אמר אפלט נגו עשר. כשאלו צאין לכופו להוציא הוא אומר הפילה בתוך עשר ועדיין אין זמן להוציא דתנן מונה משעה שהפילה: והיא אמרה לא אפלוס. אלא עקרה אני: הוחזקה לנפלוס. ויוצא ויתן כתובה שמה לא זכה ליבנות ממנה: אפילה פרי. ולא אוליא: היא מהימנא. וכופין אותו ולא שהיא מוצעת גירושין אלא שעלינו לכופו לקיים פריה ורביה: **מתנאי אכל לא האשה.** וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' לומר דבר הנשמע.** דכתיב (ויקרא יט) הוכח תוכיח להוכיח מי שמקבל הימנו: **איך לו.** יעקב לא זיה אלא הס שינו מפני דרכי שלום: איך אלך. וכתיב ויאמר ה' עגלת צקר תקח צידך וחמרת לזות וגו' הקצ"ה זיה לזנות: **ואדוני זקן.** שרה אמרה לשון צו וכשגלה הקצ"ה הדבר לזכרהו כתיב למה זה למקה שרה וגו' ואני זקנית ושינה הדבר מפני השלוס: **משמיה דרבי יוחנן פלגה.** כר' יוחנן בן ברוקה: **ואהדיניוהו לאפיהו.** דלא אמרה רבי יוחנן מעולם וחלקו לו כבוד ולא לכו להכחישו: רבי אבהו קריבו למלוות הוה כדאמר צסנהדרין (דף ק. פ.) דמשכן אמרתה דני קיסר רבא דעמיה מדצרנא דאומתיה: **עובדא הוה.** והיא מוצעתו לגרשה לפי שלא היו לה צנים: **דאפוי לקמיה דרבי אחי.** ומצעתו לגרשה: לא מפקדת. ואם רוצה אה לזאת אין לה כתובה: **מסיו דילג.** צוקתה מה תתא עליה: **חוטרא לידה.** ע"ש שמעון עליו לעת זקנתה ואם תמות יקצנה: איכו ילדה לי חרא כרפא. ומי יתן שלא שמתי ותלמי לי עוד כרם אחד שני צנים: אחי. מאומים: אחוותא

כתיב 'ואני זקנתי: רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אתמר רבי יוחנן ור' יהושע בן לוי חד אמרי הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה וחד אמרי הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה מסתיים דרבי יוחנן הוא דאמר אין הלכה דיתבי ר' אבהו וקאמר משמיה דרבי יוחנן הלכה ואהדיניוהו רבי אחי ורבי אסי לאפיהו ואיכא דאמרי רבי אחי בר אבא אומר ואהדיניוהו רבי אחי ורבי אסי לאפיהו אומר רב פפא בשלמא למאן דאמר רבי אבהו אמרה משום כבוד בן קיסר לא אמרו ליה ולא מידי אלא למאן דאמר רבי אחי בר אבא אמרה ליבמו ליה לא אמר רבי יוחנן הכי מאי הוה עלה ת"ש דאמר ר' אחא בר חנינא אומר ר' אבהו ר' אסי עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן בכנישתא דקיסרי ואמר יוציא ויתן כתובה ואי ס"ד לא מפקדה כתובה מאי עבדיהה דלמא בבאה מחמת טענה כי היא דאתאי לקמיה דר' אחי אמרה ליה ה"ב לי כתובה אמר לה זיל לא מיפקדת אמרה ליה מסיבין דילה מאי תיהוי עלה דהך אתתא אמר כי הא ודאי כפינן והוא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמר לה לא מיפקדת אמרה ליה לא בעיא הך אתתא^א חוטרא לידה ומהה לקבורה אומר כי הא ודאי כפינן^ב יהודה וחזקיה תאומים היו אחד נגמרה צורתו לסוף תשעה ואחד נגמרה צורתו לתחלת שבעה יהודית דביתהו דר' אחי הוה לה צער לידה שנאי מנא ואתאי לקמיה דר' אחי אמרה אתתא מפקדא אפריה ורביה אומר לה לא אזלא אשתאי סמא דעקרתא לסוף^ב איגלאי מילתא אומר לה איכו ילדת לי חרא כרפא אחריתא דאמר מר יהודה וחזקיה אחי פזי ומייו אחוותא

הוא אמר אפלט נגו עשר. כשאלו צאין לכופו להוציא הוא אומר הפילה בתוך עשר ועדיין אין זמן להוציא דתנן מונה משעה שהפילה: והיא אמרה לא אפלוס. אלא עקרה אני: הוחזקה לנפלוס. ויוצא ויתן כתובה שמה לא זכה ליבנות ממנה: אפילה פרי. ולא אוליא: היא מהימנא. וכופין אותו ולא שהיא מוצעת גירושין אלא שעלינו לכופו לקיים פריה ורביה: **מתנאי אכל לא האשה.** וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' לומר דבר הנשמע.** דכתיב (ויקרא יט) הוכח תוכיח להוכיח מי שמקבל הימנו: **איך לו.** יעקב לא זיה אלא הס שינו מפני דרכי שלום: איך אלך. וכתיב ויאמר ה' עגלת צקר תקח צידך וחמרת לזות וגו' הקצ"ה זיה לזנות: **ואדוני זקן.** שרה אמרה לשון צו וכשגלה הקצ"ה הדבר לזכרהו כתיב למה זה למקה שרה וגו' ואני זקנית ושינה הדבר מפני השלוס: **משמיה דרבי יוחנן פלגה.** כר' יוחנן בן ברוקה: **ואהדיניוהו לאפיהו.** דלא אמרה רבי יוחנן מעולם וחלקו לו כבוד ולא לכו להכחישו: רבי אבהו קריבו למלוות הוה כדאמר צסנהדרין (דף ק. פ.) דמשכן אמרתה דני קיסר רבא דעמיה מדצרנא דאומתיה: **עובדא הוה.** והיא מוצעתו לגרשה לפי שלא היו לה צנים: **דאפוי לקמיה דרבי אחי.** ומצעתו לגרשה: לא מפקדת. ואם רוצה אה לזאת אין לה כתובה: **מסיו דילג.** צוקתה מה תתא עליה: **חוטרא לידה.** ע"ש שמעון עליו לעת זקנתה ואם תמות יקצנה: איכו ילדה לי חרא כרפא אחריתא דאמר מר יהודה וחזקיה אחי פזי ומייו אחוותא

- א) שבת קולא גיעין מג' קדושין לה. ב) סוף מס' ד"א (ב"מ פא.) ג) הכותבות (סו.) ד) נדה סו.) ה) ס"א גילה ליה. ו) ז"ל מ"ו. ז) אקמן (ט) כ"א: ב) ג' (ט) אקמן קטו.) ט) ופין רש"א ט) סנהדרין נו: ס"ה גמרא והי פריה ורביה.) (ז) גמליס לל. וע' בשרין שם ובמסופוט סט.)

תורה אור השלם

1. ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ ובקשה ירדו בדת הים ובעוף השמים ובכל הבה הומיית על הארץ. בראשית א כח
2. ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים ויהי ממך ומקלבים מהרצ"ך בצאו. בראשית לה יא
3. אל תובח לץ פן ישנאך הובח לקחם ויאהבה: משלי ט ח
4. ויפדו אל יוסף לאמר אביך צדה לפנינו ומתו לאמר: (וי) בה תאמר ל יוסף אבא שא נא פשע אחיך ותשא אתם כי רעה גמולך ועתה שני אנו לפשע עבדי אלהי אביך וברך יוסף דברכם אליו
5. ויאמר שמאל ארך אפך ושמע שאלו דהר"ן אפך ושמע שאלו דהר"ן ויאמר יי עגלת בקר תקח בידך ויאמר לבח לץ כאתי.
6. ויחזק שרף בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עזרתי ואחי יין: בראשית יח יב
7. ויאמר יי אל אברהם למה זה צחקך שרף לאמר האף אמן אל ויאני יקנתי.

הגהות הב"ח

(א) תוס' מ"ח פ"ב סא וכו' אס יכול להתקנות ושו לו כח לכל הפמות וכו' דיש לה תוספת:

מוסף רש"י

שנאמר אביך צוה וגו'. שניו דנינר מפני השלם, כי לא זיה יעקב ק' שלם משל יוסף צעטיו (בראשית נ סו.) ולבסוף כתיב ואני זקנתי. היא אמרה ואלוין זקן אמר לו הקצ"ה שהיא אמרה ואני זקנתי (ב"מ פו.) חוטרא לידה ומרה לקבורה. רוצה אני שהיא לי בן שתיק צדי דקונטי ואשען עליו וזיוס מומי יקצנתי (כתובות סו.)

תוס' חר מקמאי

בכתובה הי"ל כהלויתי ואני יודע אם פרתך שתחייב לדברי הכל כדנתן ההוא בהגהלה וזוטא אבל במלתא דר"ג יבבי מוכח עין טורח הבעל שמועיל לא נחייב לה בכתובה ולפום הכי אי לאו משום מגו א"נ משום חזקת דגופה הוה איהו מתיקין:

(א) גילה דל"ג י"מ דיהי גמור שהרי אמרה וכו' וש מפרשים שאין זה שני גמור לפי שזו וכו' וע' היטב בתוס' על התורה ודברי הר"ב"א שם מה שהביא בשם מוס' דלאן. (ב) ז"ל כיון דלא מפקדא לא מיעשה אבל אי מפקדא א"כ לית מנוח וי"ל לפי מאי דפרישית וכו'.